

Sammanställning av hälsoenkät 2024

Kleiner münsterländer

Skriven av Emma Forss med stöd av Agneta Aldor
2024-09-04

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Sammanfattning.....	3
Könsfördelning.....	4
Ålder.....	4
Mage/tarm.....	5
Hud.....	6
Ögon.....	7
Öron.....	8
Allergier.....	9
Tassar och klor.....	11
Tassar.....	11
Klor.....	11
Hormonella sjukdomar.....	12
Kastration/sterilisering.....	13
Testiklar.....	14
Livmoderinflammation.....	14
Prostatabesvär.....	15
Hjärtproblem.....	15
Krampanfall.....	16
Tumörer och knölar.....	17
Skelett och leder.....	19
Njurar och urinvägar.....	20
Tänder och munhåla.....	21
Andra sjukdomar.....	22

Inledning

Denna enkät togs fram med grunden i SKK:s hälsoenkät¹ som finns tillgänglig via deras webbplats. Frågor har lagts till och tagits bort, för att fånga upp specifika hälsoområden som är av vikt för just kleiner münsterländer. Frågorna har sedan i omgångar justerats och omformulerats med stöd av en referensgrupp om sex personer som har haft uppfödning under flera år samt en veterinär. Veterinär har också faktagranskat sammanställningen.

När hälsoenkäten ansågs klar skickades denna ut till samtliga registrerade ägare av en kleiner münsterländer via mail. Ett register över ägare hämtades från SKK. Detta register innehöll 1274 ägare av kleiner münsterländer med en mailadress angiven. Det visade sig att många av de mailadresser som fanns registrerade inte var aktuella och att det även saknades ägare av rasen. Ett inlägg gjordes även på SVK:s hemsida samt på Facebook via SVK. Facebookinlägget delades i två stora grupper för kleiner münsterländer med uppmaning att höra av sig ifall man önskade svara på enkäten. Uppropet gav resultat och när svarstiden var över hade svar för 381 individer inkommit. En uppföljning pågår avseende underlaget från SKK.

Svaren kommer att användas som en grund för vidare uppföljning av hälsoläget inom kleiner münsterländer inför nästa revidering av RAS, rasspecifik avelsstrategi. Detta för att kunna se och utvärdera trender av sjukdomsförekomst över tid.

Det underlag som presenteras i denna sammanställning bygger på de svar som har inkommit från hälsoenkäten. Eftersom en person kan äga flera hundar är svarsfrekvensen estimerad utifrån det totala antalet svar (381) dividerat med antalet registrerade hundar i Sverige från 2012 till dagens datum². Svarsfrekvensen blir då 14,3% vilket få anses vara bra eftersom detta var första gången en hälsoenkät skickades ut. Ha dock i åtanke att resultatet inte med säkerhet kan sägas spegla verklighetsbilden. Det ska även noteras att detta underlag gäller hundar som är registrerade i Sverige, och säger ingenting om hälsostatusen för rasen i andra länder.

Sammanfattningen innehåller all information som har varit möjlig att utläsa av enkätsvaren. Det ger ett omfattande material men notera att det oftast handlar om enstaka eller ett fåtal individer.

Vi vill rikta ett stort tack till alla som har bidragit med information om sina hundar och deras hälsa, och därmed hjälpt oss att skapa detta underlag!

¹ Källa: [Hälsoenkät \(skk.se\)](https://www.skk.se) 2024-07-03

² Källa: SKK avelsdata, 2024-07-03

Sammanfattning

Enligt materialet som framkommer i undersökningen kan sägas att kleiner münsterländer är en frisk ras. Sjukdomar förekommer i varierande grad och allvarlighet, men det handlar ofta om enstaka fall eller ett fåtal individer som är drabbade.

I det presenterade materialet är antalet drabbade individer högre inom vissa kategorier, men det är även viktigt att se till hur allvarlig sjukdomen som ger symtomen är. Som exempel, en övergående infektion kan ses som mycket mindre allvarlig än en kronisk sjukdom som kanske kräver livslång medicinering.

Det fanns områden med högre förekomst av drabbade individer, men fortfarande handlar det om få individer med allvarlig sjukdom. Det var områdena hud, mage och tarm, ögon, öron, allergier, tassar och klor, tumörer, rörelseapparaten samt njurar och urinvägar. I de flesta fall var det dock få individer som hade drabbats av de olika diagnoserna inom områdena.

Det är av stor betydelse att du som valpköpare meddelar din uppfödare ifall din hund skulle drabbas av sjukdom, oavsett vilken sjukdom det gäller. Kunskap om förekomst av olika sjukdomar är en viktig del för att kunna bedriva ett hållbart avelsarbete och minimera risken för att sjukdomar ökar i frekvens inom rasen. Ju mer kunskap uppfödare har om förekommande sjukdomar, desto större möjlighet har dem att undvika kombinationer i sin avel som kan medföra ökad risk för avkomman drabbas.

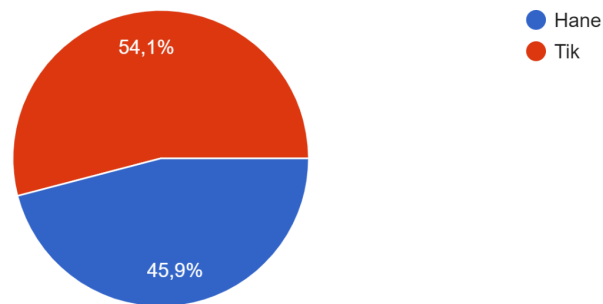
Möjligheten att kontakta avelsråd och avelsrådgivare finns alltid när det gäller hälsoproblem men också andra frågor om rasen.

Könsfördelning

Totalt har svar inkommit för 381 olika individer. Av dessa var 206 tikar och 175 hanhundar.

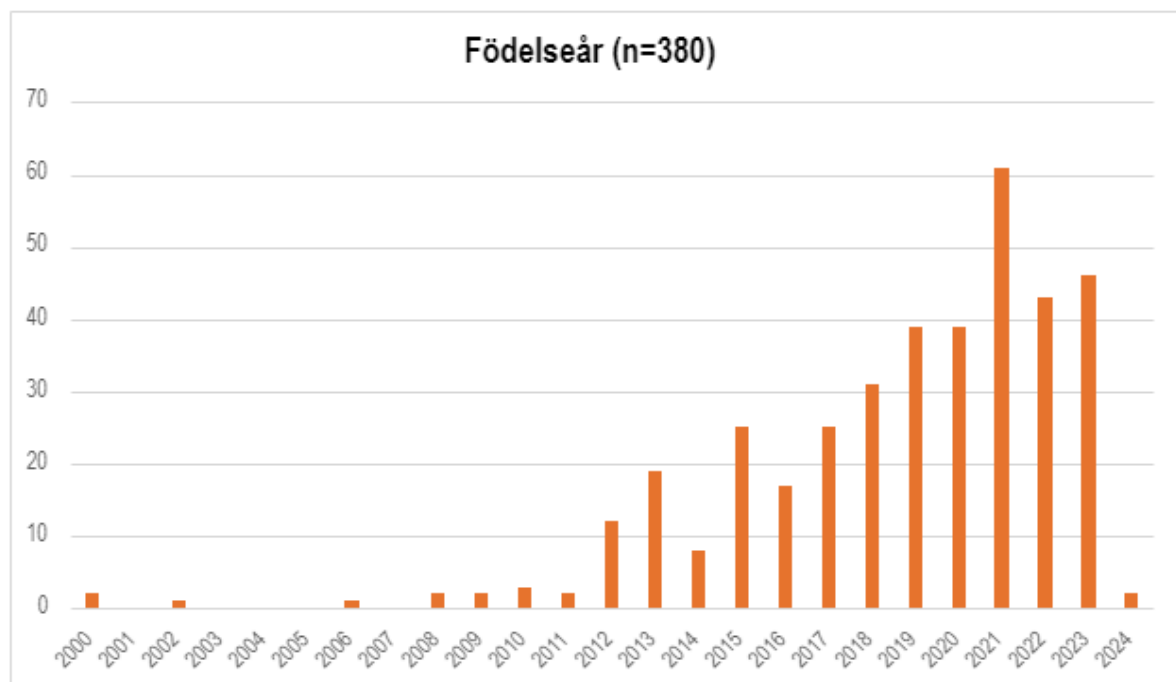
Kön på hunden

381 svar

Ålder

Hundarnas ålder presenteras genom vilket år de är födda. Åldersfördelningen hos de individer som svarat på enkäten ser ut enligt följande:

Ett fåtal individer har angett födelseår före 2010. Det är oklart om detta är levande individer (den äldsta skulle i så fall vara 24 år) eller om det är felskrivningar av födelseåret. För en individ var födelseår inte angivet. Majoriteten av individerna (367 st) är födda 2012 eller senare.

Mage/tarm

107 individer (28%) har angett att hunden någon gång har haft problem med mage och/eller tarm. Av dessa har 44 (11,5%) individer uppsökt veterinär för problemen.

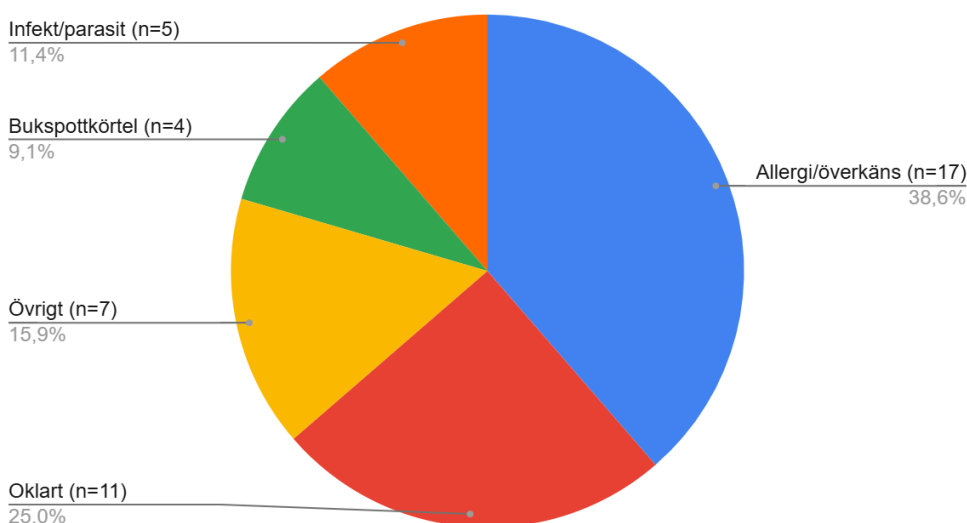
Fem individer har rapporterat att problem med mage och tarm berodde på infektion (2 st) eller parasiter (3 st).

17 individer har problem med mage och tarm som kan relateras till allergi eller överkänslighet. Av dessa har nio hundar fått diagnosen allergi, se mer under avsnittet om allergier på sida 9. Hos övriga åtta individer har problem med mage och tarm gått över med foderbyte, utan diagnos för allergi.

Elva individer har haft mag-tarmproblem utan att någon orsak har kunnat fastställas.

Fyra individer rapporteras ha problem med bukspottkörteln (pankreas). Tre av dessa har drabbats av pankreatit, vilket är en inflammation i pankreas³. En av dessa individer har utvecklat en kronisk pankreatit. En individ rapporterades ha pankreasinsufficiens, bukspottkörtelsvikt, ett tillstånd som gör att hunden inte kan tillgodogöra sig födan den äter⁴.

Orsak till problem med mage/tarm

Under kategorin övrigt återfinns en individ med akut magkatarr, vilket är en inflammation i magsäcken⁵. En individ med prostataproblem som gav symtom från mag-tarmkanalen. En individ fick problem på grund av överansträngning och en individ vars mag-tarmproblemen var orsakade av stress. Här finns även en individ som har rapporterats ha lätt inflammerad tarm samt en individ med kronisk eosinofil duodenit, inflammation i tolvfingertarmen⁶. En individ rapporterades ha perinealbråck, ett bråck i ändtarmen⁷.

³ Källa: <https://www.anicura.se/hund/bukspottkortelinflammation-hos-hund/> 2024-07-04

⁴ Källa: https://stud.epsilon.slu.se/11751/1/lundberg_a_171116.pdf 2024-07-04

⁵ Källa: [Magkatarr hos hund | Evidensia](#) 2024-07-30

⁶ Källa: [Duodenit hos hundar - orsaker, symtom och behandling](#) 2024-07-30

⁷ Källa: <https://www.anicura.se/for-djuragare/hund/fakta-och-rad/brack-hund/> 2024-07-01

Att hunden drabbas av problem med mage och tarm någon gång i livet är inte ovanligt, och många gånger krävs inte veterinärvård för att problemen ska gå över. I undersökningen förekommer ett antal olika sjukdomar som drabbar mag-tarmkanalen (förutom allergi, överkänslighet och infektioner) och har rapporterats hos åtta individer (2,1%), vilket är en låg frekvens.

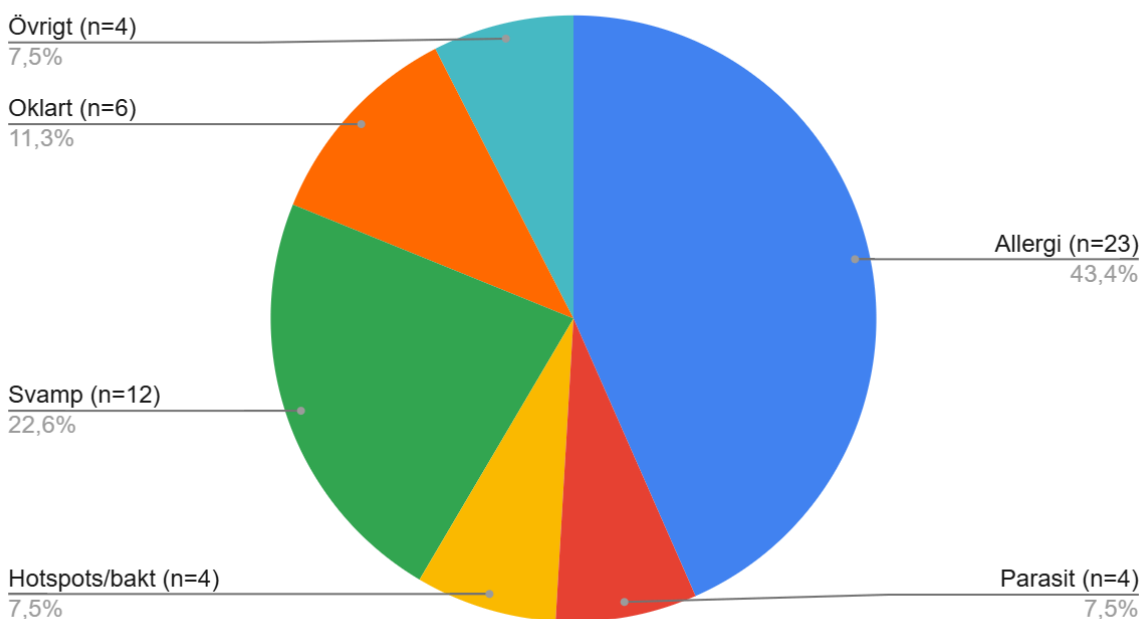
Hud

43 individer (11,3%) har varit tvungna att uppsöka veterinär på grund av hudproblem. Hos 30 av dessa debuterade hudproblemen innan hunden hade fyllt 3 år.

Hos 23 individer rapporterades allergi vara orsaken till problemen. Allergi är därmed den vanligaste orsaken till besvär från huden. Allergier behandlas under ett eget avsnitt, se sida 9.

Förutom allergi var hotspots⁸/bakterieinfektioner, svampinfektioner och parasiter orsaker som skapade hudproblem hos hundarna. Svampinfektioner utgjorde en klar majoritet med tolv drabbade individer. Noterbart är att sex av de individer som drabbats av svampinfektioner också hade någon form av allergi.

Orsak till hudproblem

Fyra individer hade drabbats av hotspots/bakterieinfektioner och hos lika många var det parasiter som var orsaken till hudproblem. Hos sex hundar var orsaken till hudproblemen inte fastställd.

⁸ Källa: [Fukteksem hos hund - Hotspots | Tips & råd | ZOO.se](#) 2024-07-04

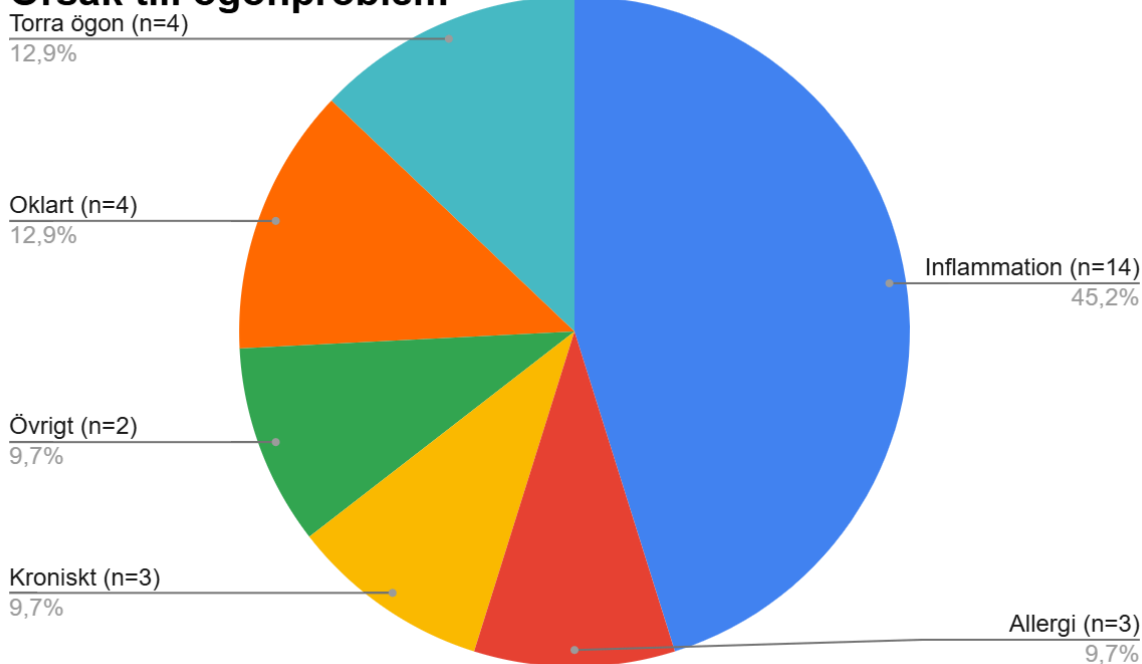
Kategorin övrigt innefattar ett fall där hudproblemen berodde på hypotyreos, underproduktion av sköldkörtelhormon⁹, samt ett fall med histiocytom¹⁰, en typ av godartad hudtumör. Två individer rapporterades vara drabbade av vitiligo, en sjukdom som gör att hunden tappat pigment på huden eller i pälsen vilket visar sig som grå eller vita fält. Sjukdomen anses ofarlig för hunden, endast utseendet som ändras. Vitiligo är ärftligt.¹¹

Enligt enkäten förekommer hudproblem i olika former inom rasen, men i låg frekvens. Enligt underlaget är drygt en tiondel av hundarna drabbade av hudproblem någon gång under livet. Hos 33 individer har problemen med huden debuterat innan fyra års ålder. Majoriteten av hudproblemen inom rasen går att härleda till allergier.

Ögon

54 individer (14,1%) rapporteras ha haft problem med ögonen. Av dessa har 31 (8,1%) individer besökt veterinär. Ögoninflammation var den dominerande diagnosen med 14 rapporterade fall, av dessa var det enbart en individ som hade återkommande problem med ögoninflammationer. Tre individer rapporterades ha ögonproblem relaterade till allergi, dessa behandlas under avsnittet allergier, se sida 9.

Orsak till ögonproblem

Kroniska inflammatoriska ögonsjukdomar har rapporterats i tre fall. Ett fall av kronisk uveit¹², ett fall av episklerit¹³ och ett fall där den kroniska inflammationen inte är namngiven.

⁹ Källa: [Nedsatt sköldkörtelfunktion hund | AniCura Sverige](#) 2024-07-04

¹⁰ Källa: [Godartade knölar i huden hos hund | AniCura Sverige](#) 2024-07-04

¹¹ Källa: <https://www.modernadjurforsakringar.se/fakta-hundar/hundraser/rottweiler/> 2024-07-01

¹² Källa: [Inflammation i ögats regnbågshinna – uveit hund | AniCura Sverige](#) 2024-07-15

¹³ Källa: [Episklerit - Netdoktor](#) 2024-07-15

Rinnande och torra ögon rapporterades hos fyra individer, där endast en hade återkommande problem med detta. Hos fyra individer var orsaken till ögonproblemen oklar, och ingen av dessa individer har upplevt återkommande besvär.

Kategorin övrigt innefattar en individ som drabbats av en liten tumör på båda nedre ögonlock, en individ som har skavande ögonlock (mer specifik diagnos är inte angiven) samt en individ som har drabbats av grå starr som var åldersrelaterad.

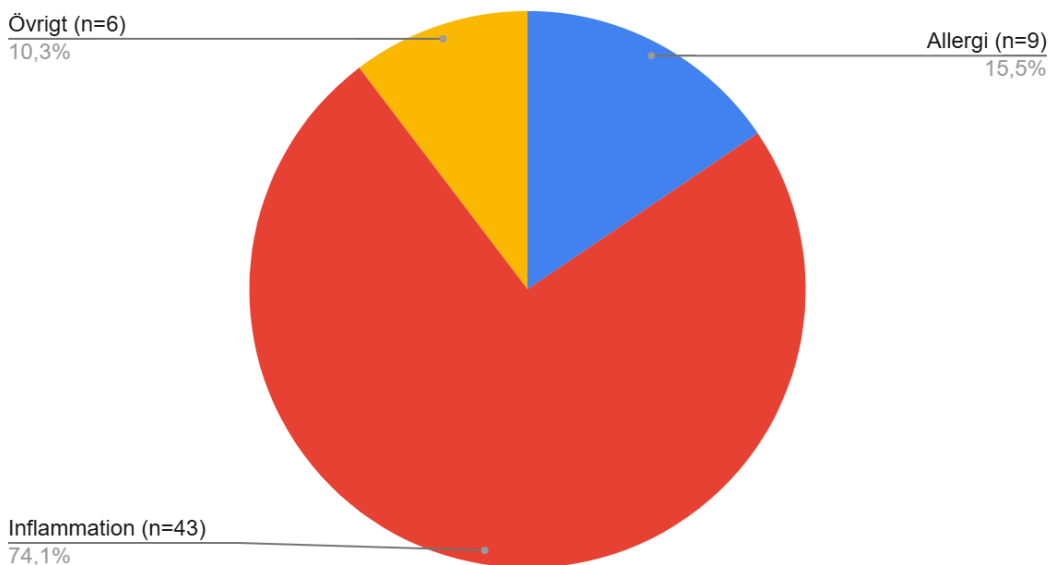
Sammanfattningsvis visar enkäten att ögonsjukdomar verkar vara ovanliga hos Kleiner münsterländer. Ögoninflammationer samt rinnande ögon förekommer, majoriteten av dessa individer drabbas enbart enstaka gång av ögonproblem.

Öron

95 individer (25%) rapporteras ha haft problem med öronen någon gång, 61 av dessa endast en enstaka gång. 58 hundar (15,2%) har besök veterinär för problem med öron.

Den vanligaste orsaken till veterinärbesök relaterade till problem med öron är öroninflammationer eller -infektioner, vilket rapporteras hos 43 individer. Inflammation avser här alla typer av inflammationer och infektioner som kan förekomma i örat, såsom bakterier och svamp. Undantaget är kroniska svampinfektioner orsakade av allergi, dessa räknas till kategorin allergi.

Orsak till öronproblem

Allergi är en annan orsak till öronproblem som fastställts hos nio individer, läs mer om detta under avsnittet Allergier på sida 9.

Kategorin övrigt omfattar en individ som drabbats av blodöra. Två individer som hade haft problem med överflödigt öronvax i ung ålder som sedan hade gått över. En individ som hade

haft problem med vatten i öronen som valp, inga problem i vuxen ålder. En individ rapporterades ha haft eksem i öronen. En individ hade oklar orsak till öronproblem.

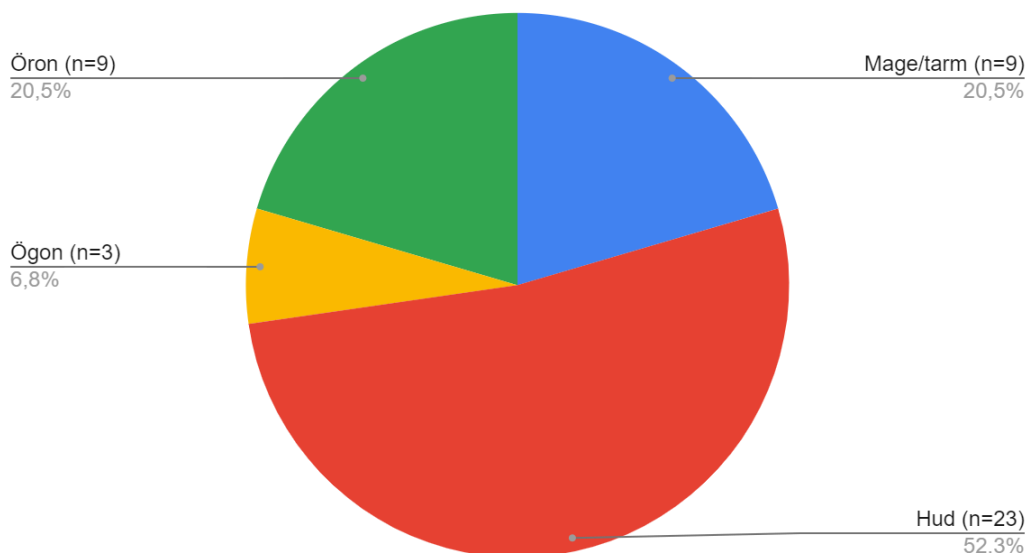
Baserat på enkäten så förekommer problem med öron, men hos de flesta individer endast enstaka gång. Att öroninflammation förekommer inom rasen är inte orimligt, eftersom att kleiner Münsterländer har både hängöron och arbetar i vatten, vilket är två riskfaktorer som ökar risken att drabbas¹⁴. Regelbunden kontroll av öron och öronvård vid behov är viktigt för att undvika öroninflammationer. Få individer hade öronproblem som kan kopplas till underliggande sjukdomar.

Allergier

Allergier förekommer inom rasen. 25 individer (6,6%) rapporterades ha allergier av olika slag. Symtomen på allergier varierade mellan individerna. I denna undersökning delas symtomen upp i fyra olika områden beroende på vilken del av kroppen som är drabbad - hud, ögon, öron och mage/tarm.

En klar majoritet av hundarna som drabbats av allergi, 23 stycken, uppvisade symtom i form av hudproblem. Nio individer hade symtom i form av problem med öronen och lika många hade problem med mage och tarm. Endast tre individer uppvisade symtom från ögonen vid allergidiagnos. Notera att en individ kan ha symtom från flera olika områden av kroppen.

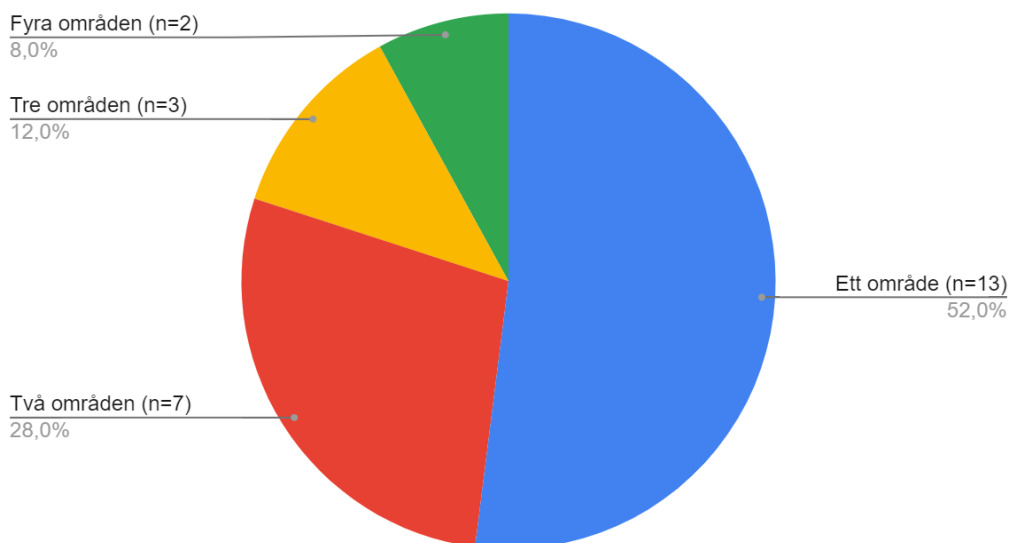
Symtom på allergi

Hur många områden av kroppen som drabbades av symtom från allergi var också varierande. De flesta individerna, 13 st, visade bara symtom från ett område av kroppen. Det var endast två individer som hade problem med alla fyra områden (hud, ögon, öron och mage/tarm), båda hade atopi.

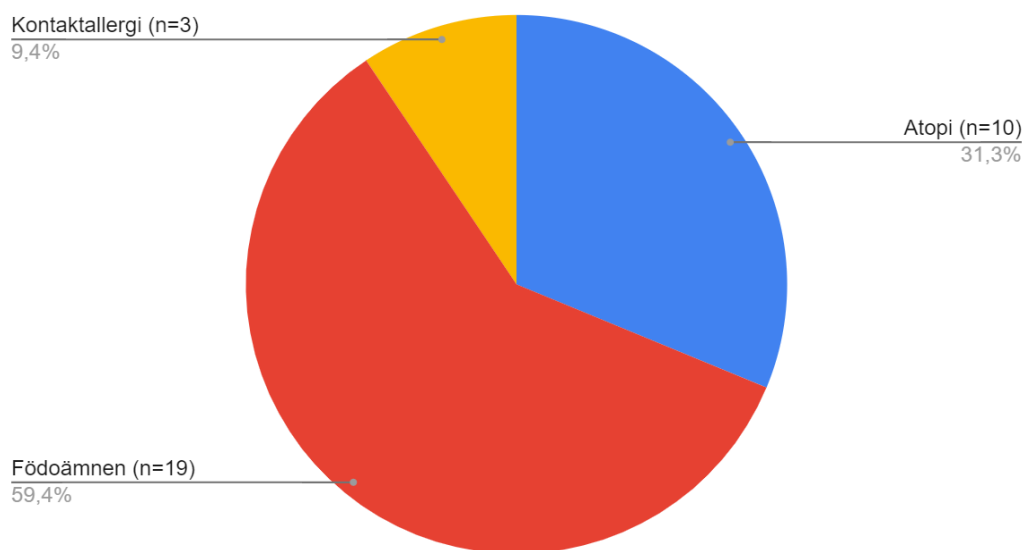
¹⁴ Källa: [Öroninflammation hos hund | AniCura Sverige](#) 2024-07-30

Antal områden som har symtom på allergi

Vilken typ av allergi som hunden har varierar också. Det finns tre vanliga kategorier som allergier delas upp i - atopi, födoämnesallergi och kontaktallergi. Atopi innebär att allergin är luftburen och att hunden reagerar på partiklar i omgivningen och luften. Födoämnesallergi är, precis som det låter, allergi mot ämnen i foder. Kontaktallergi innebär att hunden reagerar när den kommer i kontakt med det ämne som den är allergisk mot, till exempel genom utslag på huden. Den vanligaste typen är allergi mot födoämnen med 19 drabbade individer. Atopi kommer på andra plats med tio drabbade individer, medan kontaktallergi verkar vara mer ovanligt förekommande inom rasen där endast tre fall har rapporterats. Notera att en individ kan ha flera typer av allergier.

Typ av allergi

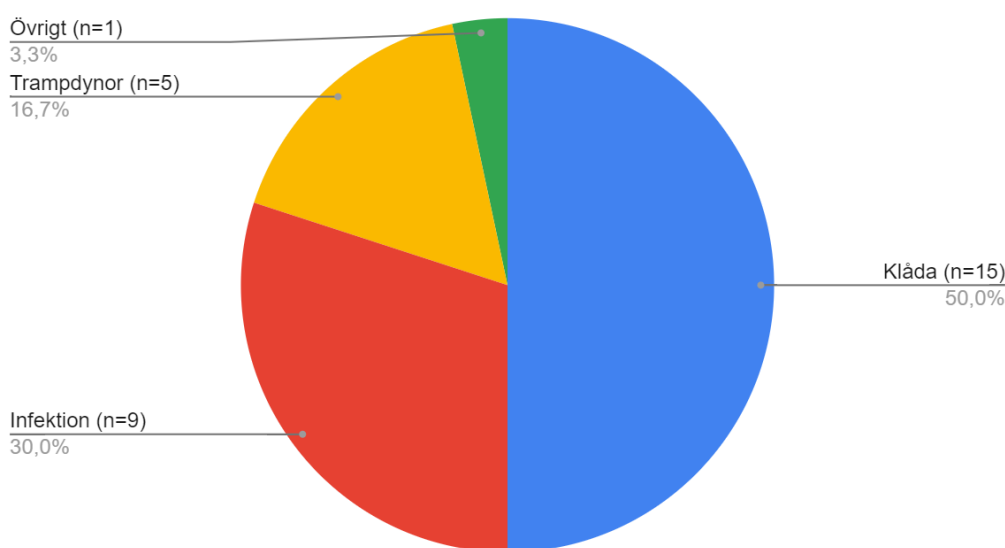
Enligt enkäten förekommer allergier i relativt låg frekvens inom rasen. Vanligast är allergi mot födoämnen och det vanligaste symtomet på allergi är hudproblem.

Tassar och klor

Tassar

27 individer (7,1%) rapporteras ha haft problem med sina tassars. Vilka problem hunden har varierar, men så mycket som 15 individer rapporteras ha klåda. Nio individer har drabbats av infektion av svamp eller bakterie i tassarna, och fem individer besvärar sig av trampdynor som lätt blir såriga. I kategorin övrigt rapporteras en individ som har haft lösa benfragment i tassarna. Notera att en individ kan ha flera problem med tassarna.

Problem med tassars

Tolv individer som har problem med tassars har även en diagnostiserad allergi, vilket utgör nästan hälften (44%) av de som rapporteras ha problem med tassars.

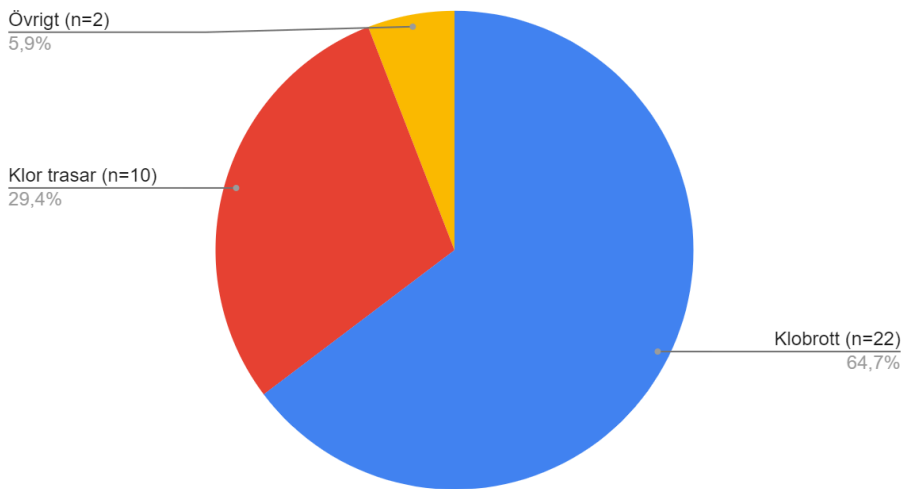
Enligt enkäten är problem med tassars inte vanligt förekommande inom rasen. Att ha funktionella tassars är av stor vikt för arbetande hundar som kleiner münsterländer, som ska kunna fungera jaktligt på flera olika underlag.

Klor

27 individer (7,1%) har rapporterats ha haft problem med sina klor. Det vanligaste är klobrott, vilket har drabbat 22 individer. Klor som lätt trasar sönder rapporteras också förekomma hos tio individer.

Under övrigt förekommer en individ som har drabbats av kloavfall och en individ där klorna slits ojämnt på grund av utflutna tassars. Notera att en individ kan ha flera problem med klorna.

Problem med klor

Det sker oundvikligen olyckor med klorna på hundar som används frekvent till jakt på olika underlag. Däremot är det viktigt att hunden har klor som håller för det arbete som den ska utföra. Klor som lätt trasar sönder är inte önskvärt då det utgör en större skaderisk, och frekventa klobrott hos en individ kan tyda på att klorna är av sämre kvalitet.

Sammantaget kan det sägas att problem med klor enligt underlaget från enkäten inte är vanligt förekommande inom rasen.

Hormonella sjukdomar

Hormonella sjukdomar beror på rubbningar i kroppens produktion av olika hormoner. Beroende på vilket hormon som har över- eller underproduktion så har sjukdomarna olika namn och symtom.

Fyra individer (1%) har rapporterats ha hypotyreos, vilket är en underproduktion av hormon från sköldkörteln.

En individ (0,3%) har rapporterats ha Addisons sjukdom, vilket är en underproduktion av hormon från binjurebarken.

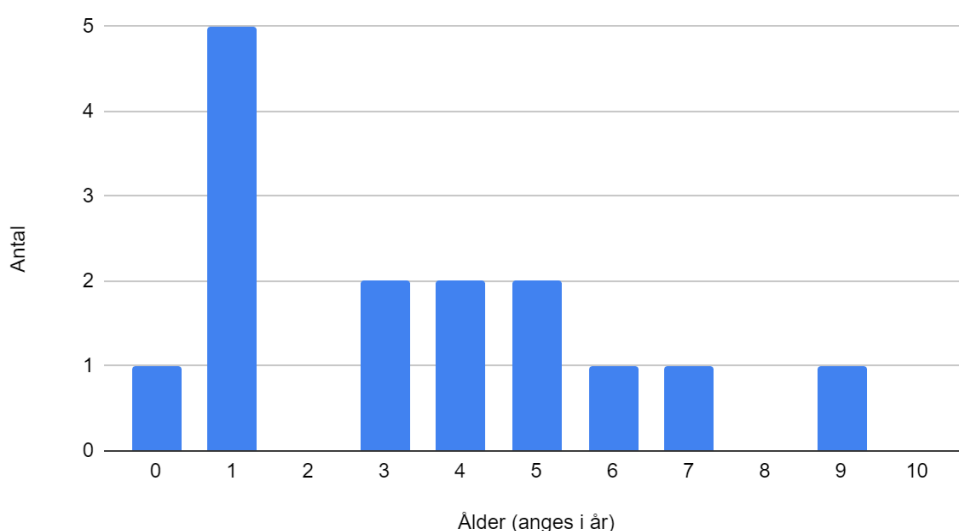
Inga andra hormonella sjukdomar har rapporterats. Enligt det inkomna underlaget förekommer hormonella sjukdomar sällan hos Kleiner münsterländer.

Kastration/sterilisering

Av de som svarat är 46 hundar (12,1%) kastrerade eller steriliserade, varav 16 stycken är hanhundar och resterande 30 tikar.

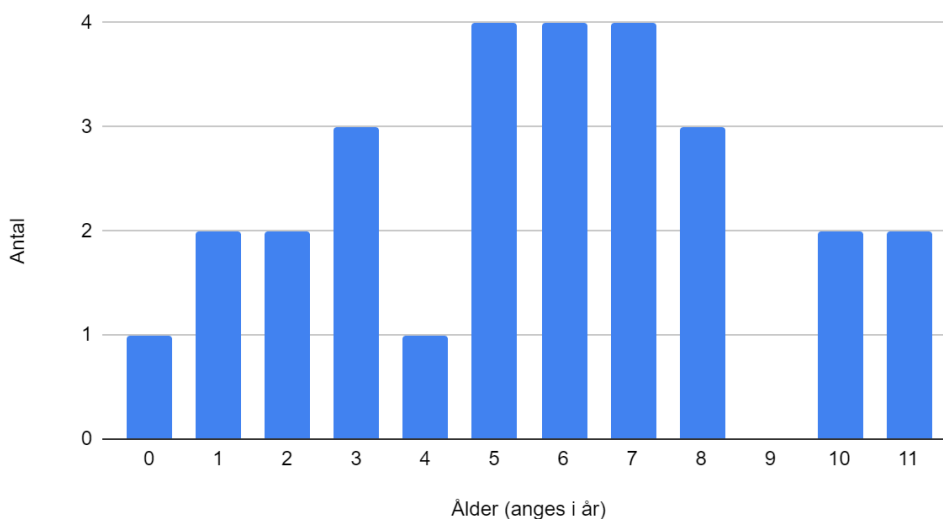
Ålder för kastration/sterilisering såg ut enligt följande diagram:

Hanhundar - Ålder vid kastration

För en hanhund var ålder vid kastration inte angiven.

Tikar - Ålder vid sterilisering

För två tikar var ålder vid sterilisering/kastration inte angiven.

Anledningen till att individerna kastrerades eller steriliserades delas upp i beteendemässiga eller medicinska orsaker. Beteendemässiga orsaker syftar till oönskade beteenden, exempelvis aggressivitet eller stress. Medicinska orsaker syftar till kastration/sterilisering till följd av sjukdom eller förebyggande av sjukdom.

Det var elva hanhundar som kastrerades för beteendemässiga orsaker, resterande fem individer av medicinska orsaker.

För tikarna skedde sterilisering/kastration i 21 fall av medicinska orsaker, medan endast fem individer steriliserades/kastrerades på grund av beteendemässiga orsaker. För två individer är orsak till sterilisering/kastration angiven som ägarens eget val. En tik steriliserades/kastrerades då individen inte skulle gå i avel. För en tik är orsak inte angiven.

Sammanfattningsvis blir majoriteten av hanhundarna kastrerade innan fem års ålder, medan tikarna har en mer utbredd kurva gällande ålder för sterilisering/kastration. Primära orsaken för kastration av hanhund är beteendemässiga orsaker, medan det för tikar är medicinska orsaker som oftast leder till sterilisering/kastration.

Testiklar

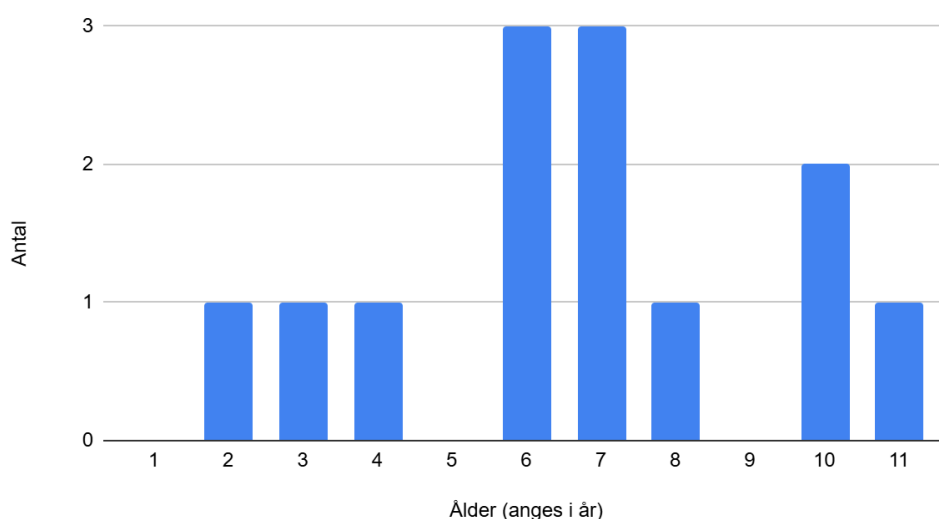
Detta område inkluderar inte kastrerade hundar, utan hundar som från födsel saknar två normalt belägna testiklar, kryptorkism.

Det är fem hanhundar (2,8%) som har angetts vara kryptorkida. Hos fyra av dessa individer var det dubbelsidigt (båda testiklarna saknas), hos en individ enkelsidigt (ena testikeln saknas).

Livmoderinflammation

Av de svarande är det 14 tikar (6,8%) som drabbats av livmoderinflammation. Nio av fallen uppkom i samband med löp och ett i samband med valpning. Hos fyra individer är det oklart om livmoderinflammationen uppstod i samband med löp, valpning eller parning.

Alder vid livmoderinflammation

Majoriteten av tikarna drabbades av livmoderinflammation när de var sex år eller äldre. För en individ var ålder vid livmoderinflammation inte angiven.

13 av 14 tikar har opererats för livmoderinflammation och en tik har behandlats med antibiotika.

Prostatabesvär

Fyra hanhundar (2,3%) har fått diagnosen förstorad prostata. Två individer fick diagnosen vid sex års ålder, en vid nio år och en vid tio år.

Inga övriga problem med prostata har rapporterats.

Hjärtproblem

Åtta hundar (2,1%) har fått diagnos för hjärtproblem. Fyra av dessa har fått diagnosen blåsljud på hjärtat¹⁵. Blåsljud kan vara tillfälliga eller fysiologiska och behöver inte indikera att det är något fel på hundens hjärta, men de kan också bero på hjärtsjukdom. I enkäten framkommer inte om individerna som har angett blåsljud som diagnos har utretts vidare. Åldern som diagnosen har ställts vid varierar från valpålder upp till äldre hundar där den äldsta var åtta år vid diagnos.

De övriga fyra individerna har rapporterats ha olika typer av klaffinsufficiens (läckage från klaffarna i hjärtat). Samtliga av dessa diagnoser har ställts senare i hundarnas liv, från sju år och uppåt.

Två av dessa individer har diagnostiserats med mitralisinsufficiens, vilket innebär att mitralisklaffen i hjärtat inte sluter tätt och blodet rinner åt fel håll. Detta skapar problem att för hjärtat att pumpa ut blodet och hjärtats vänsterkammare blir belastad¹⁶.

En individ har diagnostiserats med pulmonalisinsufficiens, vilket är detsamma som mitralisinsufficiens, men i detta fall är det pulmonalisklaffen som är drabbad vilket belastar höger hjärtkammare.

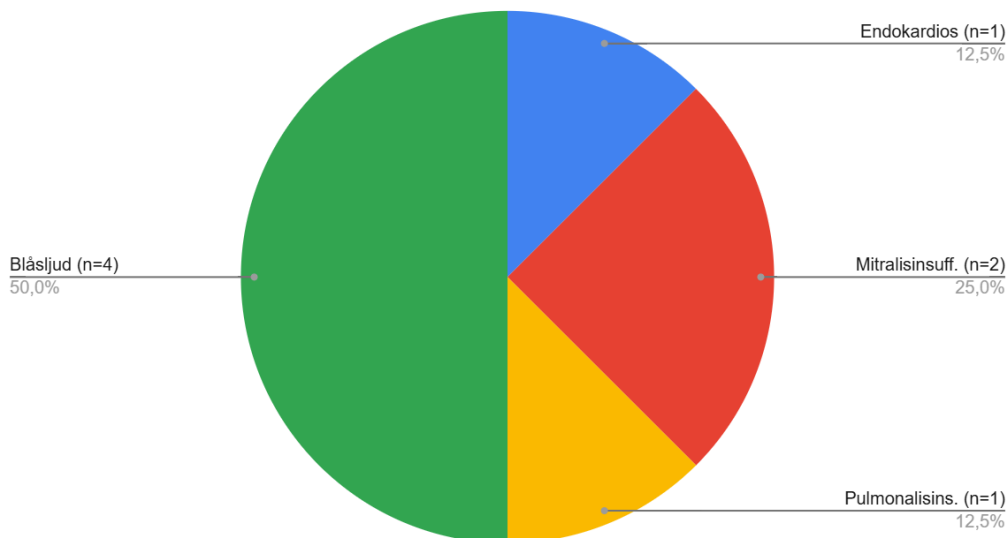
En individ har fått diagnosen endokardos vilket är en sjukdom som också orsakar klaffinsufficiens¹⁷. I det rapporterade fallet ledde klaffinsufficiensen till hjärtsvikt hos den drabbade individen.

¹⁵ Källa: [Blåsljud hos hund | AniCura Sverige](#) 2024-07-04

¹⁶ Källa: [blom | 171017.pdf \(slu.se\)](#) 2024-07-04

¹⁷ Källa: [Endokardios hos hund | AniCura Sverige](#) 2024-07-04

Diagnos hjärtproblem

Enkäten visar att hjärtsjukdomar är ovanligt förekommande i rasen. Hjärtsjukdom kan innebära ett mycket begränsat liv och allvarliga komplikationer för hunden som drabbas.

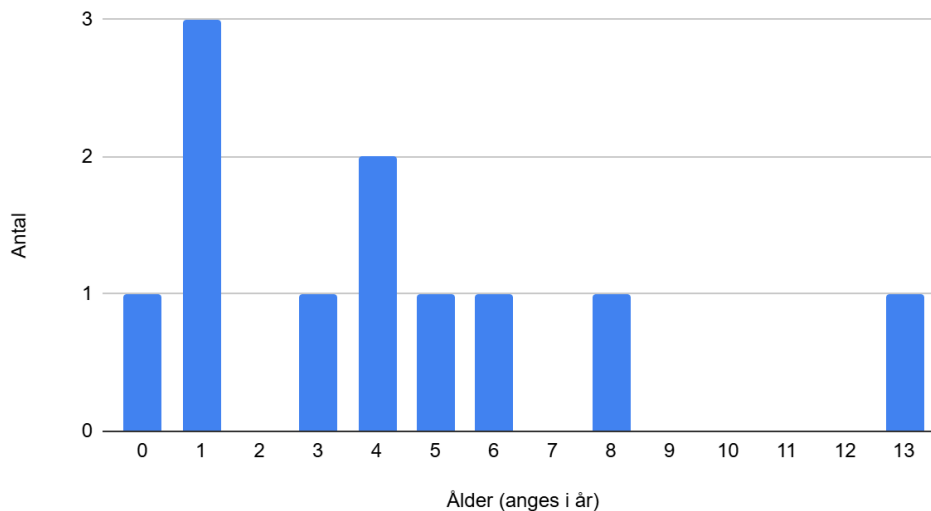
Krampanfall

Det har förekommit krampanfall hos elva individer (2,9%). Av dessa är det åtta som har uppsökt veterinär. Fyra individer (1%) har fått diagnosen epilepsi, övriga sju hundar har inte kunnat diagnostiseras.

Fyra av individerna har endast drabbats av krampanfall enstaka gång, medan de övriga sju har angivits drabbas årligen med varierande frekvens.

Ålder för första krampanfallet varierar, men de flesta individer drabbas innan fem års ålder. För de fyra individer som har diagnostiserats med epilepsi skedde detta vid åldrarna ett halvt år, ett år, fyra år samt åtta år. Enligt enkäten förekommer krampanfall i låg frekvens inom rasen.

Ålder för första krampanfall

Vad är epilepsi?¹⁸

Epilepsi, eller idiopatisk epilepsi som det ofta kallas i medicinska termer, är kramper där veterinären har uteslutit andra tänkbara orsaker till ett krampanfall. Orsaker som bör uteslutas är bland annat förgiftningar, sjukdomar i njurar och lever, rubbningar i blodsalter, lågt blodsocker, hjärtsjukdom, skalltrauma och tumörsjukdomar.

Epilepsi orsakas av någon form av störning i hjärnans funktion som gör att det stundtals blir fel i signalsystemet, så att nervimpulser skickas ut slumpartat. Är det få och små impulser kan effekten bli att hunden kanske bara svajar till lite grann eller att det blir en lokal kramp i någon muskelgrupp, medan kraftiga urladdningar i hjärnan utlöser kramper och medvetlöshet.

Om andra bakomliggande sjukdomar uteslutits som orsak till kramperna, säger man att epilepsin är primär eller idiopatisk. Den kan dock fortfarande bero på sjukdomar som kanske kunde upptäckts med mer avancerade undersökningar som till exempel magnetkamera. De flesta fall av idiopatisk epilepsi debuterar mellan 0,5-6 års ålder. Debuterar epilepsin tidigare eller senare bör i första hand annan orsak än idiopatisk epilepsi misstänkas.

Tumörer och knölar

Det är 32 individer (8,4%) som har uppsökt veterinär på grund av tumör eller knölar. De två dominerande diagnoserna är lipom (även kallat fettknöl, en tumör som vanligtvis uppkommer i underhuden¹⁹) och juvertumörer med åtta respektive tio rapporterade fall.

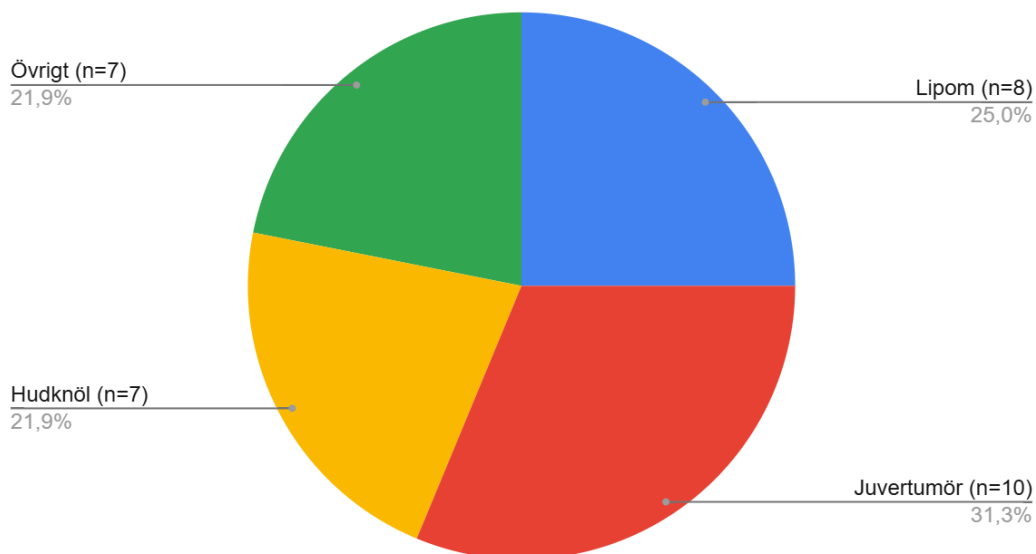
Sju individer har haft olika typer av knölar i huden. En har varit svullnad efter en sticka, en har varit en infekterad hårsäck, en har varit en infekterad talgkörtel och en har varit nybildning av hud. I ett fall har endast knöl i huden angetts, oklart var, men det var inte en

¹⁸ Källa: [Krampanfall och epilepsi hos hund - orsak + behandling | FirstVet](#) 2024-06-29

¹⁹ Källa: [Lipom \(fettknöl\) hos hund | AniCura Sverige](#) 2024-07-04

tumör. Här anges även en tumör i nacken samt ett fall av histiocytom vilket är en typ av hudtumör²⁰.

Typ av tumör/knöl

Under kategorin övrigt återfinns ett fall av follikulär cysta, vilket är en typ av vätskefylld blåsa som kan uppstå i körtelvävnad i kroppen²¹. En tumör har rapporterats där lokaliseringen på kroppen inte är angiven och en individ hade drabbats av en tumör i örat. En hund har rapporterats ha hyperplasi i mjälten, vilket gör att cellerna blir fler och det drabbade organet blir förstorat²². Ett fall av lymfom finns också rapporterat, vilket är ett samlingsnamn för olika typer av tumörer i lymfsystemet. Lymfom kan även drabba andra organ i kroppen²³. Två fall av tumörer i ögat har också rapporterats.

Av de tumörer som rapporterats uppges fyra stycken vara maligna, det vill säga elakartade tumörer. En elakartad tumör kan sprida sig från det drabbade området till andra vävnader i kroppen, och där bilda nya tumörer. 19 stycken tumörer har angetts vara benigna, även kallade godartade tumörer. Detta innebär att cellerna från tumören inte sprids vidare till andra vävnader i kroppen²⁴.

²⁰ Källa: [Godartade knölar i huden hos hund | AniCura Sverige](#) 2024-07-04

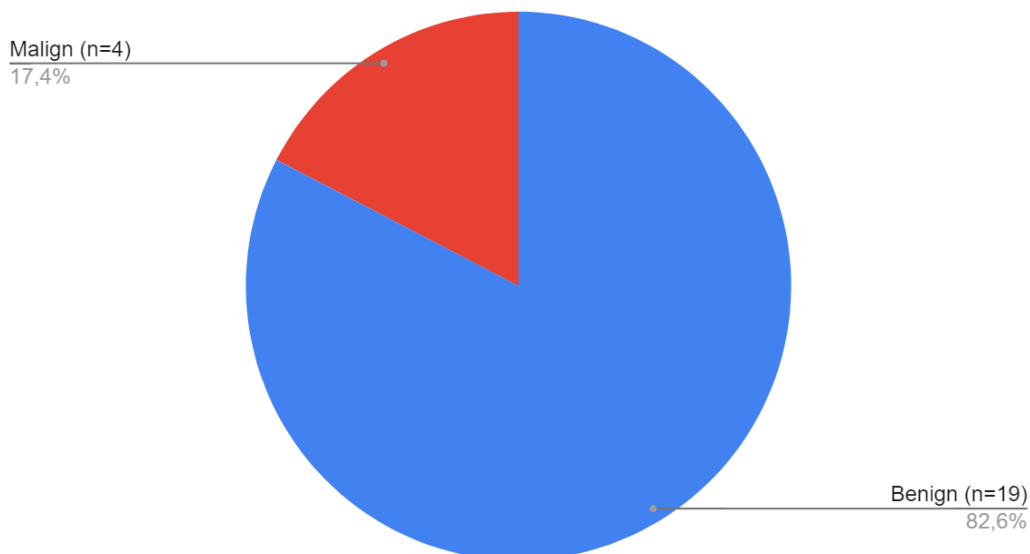
²¹ Källa: [Knölar på hund och katt | Evidensia](#) 2024-07-04

²² Källa: [Hyperplasi | Svensk MeSH \(ki.se\)](#) 2024-07-04

²³ Källa: [Malignt lymfom- en tumorsjukdom hos hund | AniCura Sverige](#) 2024-07-04

²⁴ Källa: [Godartad eller elakartad tumör – vad är skillnaden? | Cancerfonden](#) 2024-07-04

Benign/malign

Bland de maligna tumörerna återfinns fallet med lymfom och tre fall av juvertumörer. En av individerna med malign juvertumör rapporterades även ha en malign ögontumör, denna individ är endast medräknad en gång i cirkeldiagrammet för benign/malign tumör. För en tumör som är rapporterad saknas angivelse om den var benign eller malign, denna finns därmed inte med i cirkeldiagrammet. Samtliga lipom var benigna.

Enligt underlaget från enkäten är det 23 individer (6%) som har drabbats av tumörer, varav endast fyra har varit maligna. Enligt enkäten förekommer tumörer i låg frekvens inom rasen.

Skelett och leder

23 individer (6,0%) har rapporterats ha problem med skelett och/eller leder. I denna sammanställning kommer fokus att ligga på ledproblem som inte registreras hos SKK, därmed kommer HD (höftledsdysplasi) och ED (armbågsledsdysplasi) inte att behandlas i detta dokument. Information om rasens statistik kring HD och ED finns att ta fram på SKK avelsdata.

Tolv individer rapporteras ha artros, vilket gör artros till det vanligaste ledproblemet inom rasen. Artros innebär att brosket i lederna slits ned vilket orsakar smärta²⁵. Åldern för diagnos varierar med allt från ett till elva år.

Fyra individer har rapporterats ha osteokondros, vilket är en tillväxtrubbning som kan drabba armbågs-, bog-, has- och knäleder²⁶. Samtliga hundar med osteokondros har genomgått operation. Diagnosen har i samtliga fall ställts när hunden varit ett år eller yngre.

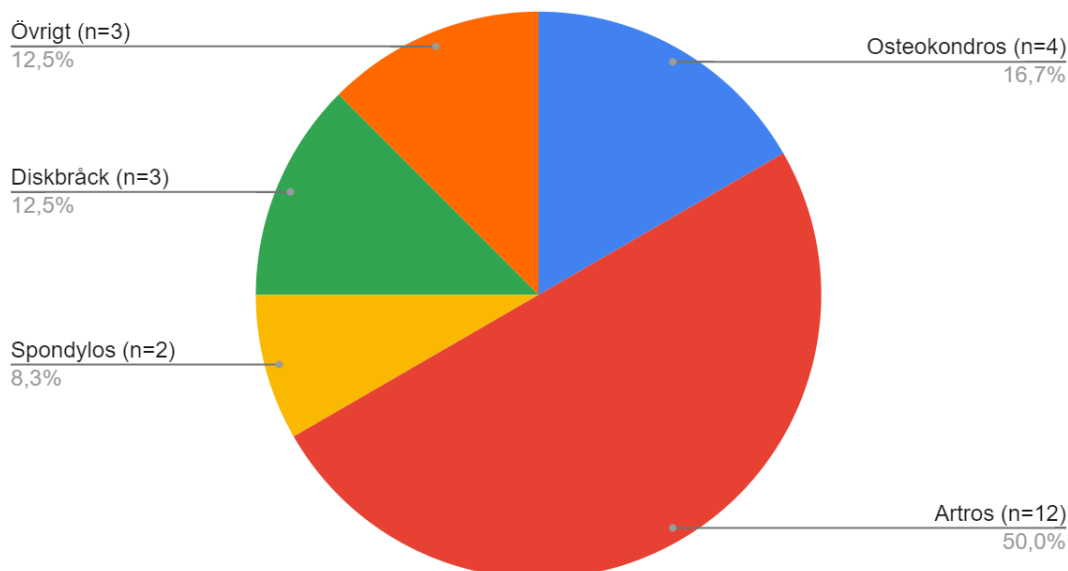
²⁵ Källa: [Artros hos hund | AniCura Sverige](#) 2024-07-04

²⁶ Källa: [Vad är osteokondros? - Agria Djurförsäkring](#) 2024-07-04

Tre individer rapporteras ha diskbråck, vilket innebär en skada i diskarna som sitter mellan ryggkotorna²⁷. En individ har fått diagnosen vid sju års ålder, de andra två vid nio år.

Två individer rapporteras ha spondylos, ett degenerativ förändring där det bildas benbryggor mellan kotorna i hundens rygg²⁸. Den ena hunden fick diagnosen vid två år och den andra vid sju år.

Orsak till ledproblem

Övrigt innefattar en individ med DLSS, degenerativ lumbosakral stenosis, en ryggsjukdom som ger smärta genom påverkan på nerverna²⁹. En individ fick diagnosen metafysär osteopati, en rubbning i benens tillväxt under de första månaderna i livet som kan orsaka smärta³⁰. En individ får enligt information från hälsoenkät antiinflammatoriskt och smärtlindrande läkemedel för sina leder, men ingen diagnos är angiven.

Olika typer av skelett- och ledproblem förekommer i låg frekvens inom rasen om man ser till underlaget från enkäten, men de kan vara allvarliga och utgöra stora begränsningar i hundens liv. Det är viktigt för arbetande och jagande hundar att ha en fungerande rörelseapparat som gör att de klarar av sitt tilltänkta arbete utan besvär eller smärta.

Njurar och urinvägar

34 individer (8,9%) har någon gång haft urinvägsinfektion (UVI). Fem individer har drabbats av UVI två till tre gånger, och fyra individer har drabbats av UVI fler än tre gånger.

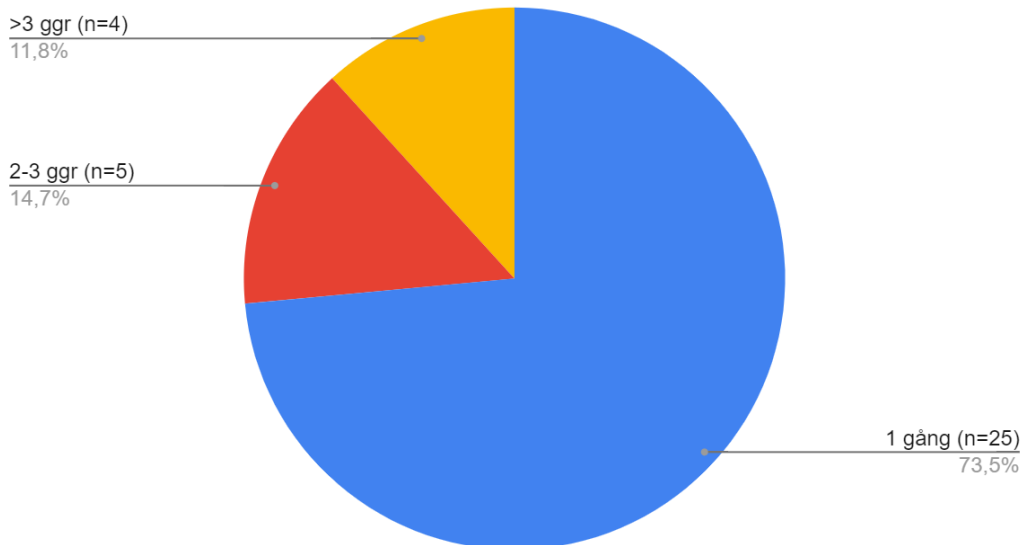
²⁷ Källa: [Diskbråck hos hund - Agria Djurförsäkring](#) 2024-07-04

²⁸ Källa: [Spondylos hos hund - Agria Djurförsäkring](#) 2024-07-04

²⁹ Källa: [Vad är DLSS hos hund? - Agria Djurförsäkring](#) 2024-07-04

³⁰ Källa: [Hundens skelett och ledhälsa \(norskbuhund.com\)](#) 2024-07-04

Hur ofta hunden drabbats av UVI

Det är sju individer (1,8%) som har rapporterats ha andra problem från njurar och urinvägar, bortsett från UVI. De diagnoser som då rapporterats är inkontinens av olika grad hos fyra individer, en individ med prostataproblem och en individ som drabbats av cystin (stenar i urinen).

En individ rapporteras ha fått diagnosen ektopisk uretär, EU. Det är en medfödd missbildning i urinvägarna där urinledarna från njurarna mynnar in i urinblåsan på ett felaktigt sätt. Exempel på symptom kan vara urinläckage eller återkommande urinvägsinfektioner. I många fall kan missbildningen åtgärdas med hjälp av operation.³¹ I Tyskland måste alla kleiner münsterländer som går i avel vara undersökta och fria från EU.

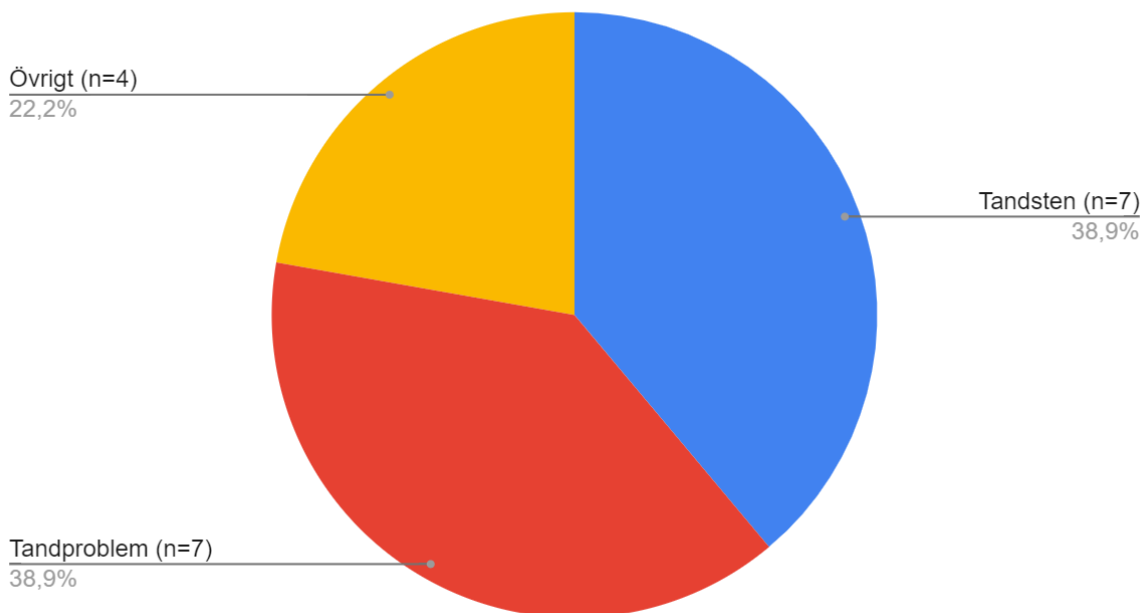
Baserat på underlaget från enkäten är problem och sjukdomar som påverkar njurar och urinvägar ovanligt förekommande inom rasen.

Tänder och munhåla

Det är 16 individer (4,2%) som har uppsökt veterinär för problem med tänder och/eller munhåla. Tandsten var den vanligaste orsaken till veterinärbesök. Övriga problem med tänder som rapporterades var tandskador, felväxta tänder, problem vid tandbyte och extra tänder. Det var endast tre hundar som rapporterades ha haft problem med munhåla eller käke.

³¹ Källa: <https://vetpris.se/behandlingar/hund/operationer/ektopisk-uret%C3%A4r> 2024-07-01

Diagnos för tänder/munhåla

Under övrigt rapporterades en individ som har fått diagnosen FORL. FORL är egentligen en diagnos för katter och motsvarande diagnos hos hundar kallas TR (tooth resorption eller tandnedbrytning), och innebär att tänderna bryts ner. Den bakomliggande orsaken till tillståndet är inte klarlagd.³² Under övrigt återfinns även en hund som har rapporterats ha lipom i sin munhåla, en hund som rapporterades ha haft inflammerat tandkött samt en hund hade drabbats av käkmyosit, vilket är en inflammation i käkens muskler som gör att hunden kan drabbas av smärta och få svårt att öppna munnen³³.

Problem med tänder och/eller munhåla förekommer i låg frekvens inom rasen, enligt enkäten.

Andra sjukdomar

Utöver de diagnoser som finns specificerade i enkäten har det inkommit ett antal andra diagnoser, alla i ringa omfattning.

- Drop jaw, en individ vid ett tillfälle. Detta är ett tillstånd där nerven som styr hundens rörlighet och känsel i käken. Detta orsakar att munnen hela tiden är öppen och kan även ge ökad salivproduktion och sväljsvårigheter. Tillståndet är ofta övergående inom någon vecka³⁴.
- Idiopatisk huvudtremor, en individ. Ett tillstånd där hundens huvud darrar/skakar av okänd orsak³⁵. För den drabbade individen försvann tillståndet i samband med första lopp vid nio månaders ålder.

³² Källa: <https://www.anicura.se/tr-tooth-resorption-hos-hund/> 2024-07-01

³³ Källa: [Hund som har svårt att öppna munnen - Agria Djurförsäkring](#) 2024-07-04

³⁴ Källa: [Dropped Jaw \(Trigeminal Neuropathy\) in Dogs - Vetster](#) 2024-07-04

³⁵ Källa: [Idiopathic Head Tremor Syndrome • MSPCA-Angell](#) 2024-07-04

- Idiopatisk förlamning i ansiktet, en individ. Idiopatisk betyder att orsaken till tillståndet är okänd³⁶.
- Tarmbråck, en individ.
- Pneumothorax, en individ. Vid lungkollaps, pneumothorax, har luft letat sig in i brösthålan så att dess naturliga undertryck gått förlorat. Konsekvensen blir att hela eller delar av lungorna faller samman, kollapsar, och hunden får svårt att andas.
- Endast en hund har rapporterats ha problem med lever och det är kopplat till hundens hjärtproblem, endokardos. Ingen specifik diagnos för leverproblem är angiven i fallet.

³⁶ Källa: [Idiopatisk – Wikipedia](#) 2024-07-04